

12 RÖPIRAT.

Budapest 1885. január 15.

V. évfolyam

IV. füzet.

Jogegyenlőség és antiszemitizmus

„Jogegyenlőség, jöjjön el a te országod!” így imádkozott a zsidó hosszú századokon át, míg végre az álliberalizmus örve alatt beteljesedett imája. „Jogegyenlőség!” kiált most minden handlé-zsidó; hanem hát az antiszemitizmust nem akarja a jogegyenlőség gyümölcseiben részesíteni. Hja, a mi a zsidónak jól esik, abban nem akarja a gójt részesíteni!

„Mi a jog terén állunk!” kiált a zsidó. De hát van-e oly jog, melyet háborítatlanul lehetne élvezni? A nemzetek folyvást küzdenek, hogy nyelvöket, hazájokat, nemzetiségöket megtarthassák. Mennyi vérebe, mily nagy küzdelmébe került az a magyar nemzetnek, hogy magát ez ideig fentarhatta. Hát csak a zsidók szeretnék nem tudom micsoda jogaikat háborítatlanul élvezni? Olyan nincs. Hanem majd az antiszemitizmus megpróbálja őket, ha vájjon igazaknak találatnak-e?

Igaz, hogy a magyar nemzet nagylelkűségében egyenjogosította őket; de hát ez csak kegy volt, melyet akkor vonhat vissza, a mikor neki tetszik.

Nem ártott megpróbálni, hogy mit fog művelni Izrael népe, ha egyenjogúvá lesz a magyar nemzet édes fiaival! Méltóvá teszi-e magát a magyar nemzet nagylelkűségére? Az eredmény most már ismeretes.

Ma már meg van támadva a magyar nemzet léte. Vájjon tunyán megadja-e magát? Azon nemzet, mely évszázadokon át védte e hont a legnagyobb önfeláldozással, most egy földönfutó nép rabszolgájává legyen? Nem és ezerszer nem! Szól a harczi kürt, zeng az antiszemitizmus harczi riadója: „Magyarok ébredjetek! Vessétek el magatoktól a zsidóság rablánczait!”

A sáskahad itt van határainkon, hogy mindent felemésszen, a mi útjába esik. És mi még tápláljuk-e a zsidóság sáska-hadát saját vérünkkel? Nem. Soha!

Egy családapa lelenczet talál a sövény alatt. Megesik rajta a szíve, felveszi, haza viszi és e szavak kíséretében mutatja be gyermekeinek: „Íme hoztam nektek új testvért, szeressétek őt testvér gyanánt!” Mindenki örvend ez új családtagnak, a jótétemények hosszú sorozatával ajándékozzák meg, megosztják vele mindenöket. De midőn a fogadott gyermek felnő, első akar lenni a családban; hivatkozik régi jogaira; a család többi tagjait üldözi. sértegeti, sőt egynéhányat meg is öl. És az apa, ki egy ideig túri az idegennek rakoncátlanságait, végre megsokalja a dolgot, és nehogy ez idegen családját kipusztítsa, rablánczra veri, s szigorú őrizet alá helyezi. Íme, a zsidóság viselt dolgai a magyar néppel szemben ez idegen képében! Kérdem tehát, van-e az anti-szemitizmusnak létjoga?

Fehér lapot adtunk horvát testvéreinknek: de ha ők azt írnák e fehér lapra: „Független Horvátország,” vajjon akadna-e csak egy magyar ember, ki ezt aláírná? Ilyesmí Deák Ferencznek eszéágában sem lehetett. Fehér lapot adtunk a zsidóságnak, és mit írt ez a fehér lapra? Azt írta oda a talmudból zsidó betűkkel, azt hívén, hogy nem akad magyar, a ki azt megértené: „Ezután zsidó lesz az úr Magyarországon. Emberölés, csalás. hamis bukás, hamis eskü, minden aljasság szabad a zsidóra nézve a gójimmal szemben. Le a keresztényekkel, éljen a zsidó! Magyarország a mienk, azaz zsidóország.” Melyik hazafi írta ezt alá? Ki akarná ez országot a zsidónak átengedni? Azért szól az anti-szemitizmus harsonája: „Talpra magyar, hí a haza!”

Volt egy szomorú időszak a magyar nemzet életében a közel múltban, a 49-ik év után. Egyik a háborúban esett el; a másik a vérpadon vérzett el a honért; egy harmadik megint idegen földön ette a száműzetés kenyerét.

Magyar Ferkó egy önkéntes csapat szervezője és őrnagya is külföldre menekült. Hosszú éveken át ette a száműzetés keserű kenyerét, Keserű volt biz ez, mert mint matróz nehéz munkával kereste azt: pedig itthon néhány százezerre menő birtoka volt. Midőn hosszú évek múlva haza vetődött, hogy birtokát elfoglalja, a ház lakója Jajteles Mózes fogadta a kapuban és nem tudván, kivel van dolga, megmutatta az idegennek, ki mindenre kíváncsi volt, a házát, majorjait és terjedelmes pusztáit, és midőn az idegen minden egyes tárgynál kérdezte, hogy kié ez? a zsidó büszkén mondotta: „Az enyém.” Magyar Ferkó megsokalván a hánykolódó zsidó dicsekedő szavait, másrészt pedig keserűségében, hogy saját tulajdona a zsidó kezébe került, az égre mutatva monda: „Hát ez is a tied?” „Oh nem – viszonzá Jajteles, – az nem

az enyém, az nem kell nekem; azt önöknek, keresztényeknek hagyom.”

Íme, ez a zsidóság elve, melyért él: Minden földi vagyont magához ragadni. Fájdalom, nagyon sok hely van már hazánkban, melyre a zsidó rámutatva mondja: „Ez is az enyém.” Sokan vannak már, kik kiszorítottak otthonukból a zsidók által és mint egykor Magyar Ferkó sírva néznek utána.

Kérem tehát, van-e az antiszemitizmusnak jogosultsága? De nem is kérem, hiszen jól tudom, hogy az antiszemitizmus sok millió kebel visszhangja. Sequens.

A felebaráti szeretet és az antiszemitizmus.

„Nihil novi sub sole.” „Semmi sem új a nap alatt.” Minden, a mi most történik, csak ismétlése a törtéeteknek. így vagyunk a zsidókkal is. A zsidóság Isten átka alá helyezett nép, mivel a Messiást, ki az ő kebeléből származott, nem akarta elismerni, hanem perfid erőszakkal keresztre feszítette. A zsidóság, mint nemzet a kereszténység keletkeztével megszűnt lenni, mert elvezítette országát, templomát és papságát. Földönfutóvá lett és majdnem kétezer év óta bolyong a világon, És e földönfutó néppel akarja a magyar kormány ez országot megosztani!

Oh nyomorult vakság! Vaksággal verte meg az Isten amaz elbizakodott férfiakat, kik a kormány élén állanak és azt hiszik, hogy Magyarország nem lehet el zsidók nélkül. „*Nihil novi in Hungaria.* Volt már zsidó világ ez országban is, és megtisztult ezen levegőt rontó elemtől. Nem kételkedem, hogy most is úgy lesz; és ha nem úgy lenne, akkor e két szó lesz történetünk utolsó fejezete: „*Finis Hungariae,*” mint olvassuk más nemzetéről: „*Finis Poloniae.*”

Fájdalom, hogy még Apponyi Albert gróf úr is, ki az agrárkérdést, vetette fel, ellensége az antiszemitizmusnak; pedig alig képzelhető, hogy miként akarja az agrárkérdést megoldani antiszemitizmus nélkül? Avagy oly tárgyúknak képzele-e a zsidókat, hogy nem veszik észre, mit akar ő? Akar valamit, de nem meri nyíltan kimondani, nem meri a gyermeket a maga nevének megnevezni, sőt Apponyi Albert úr, az agrár-politikus, azt meri állítatni, hogy az antiszemitizmus ellenkezik a felebaráti szeretettel. No hiszen Apponyi Albert úr lehet és maradhat meggyőződése mellett s nem bánjuk, ha uradalmait megosztja is a Galicziából ide-, özönlő rongyos zsidókkal, hanem engedje meg, hogy a kath.

papság nem tőle fogja tanulni a felebaráti szeretet alkalmazását vagy egyáltalában magyarázatát. Hogy Zimándy és Komlóssy urak, mint kath. papok ott vannak az antiszemiták közt, már az is elég bizonyíték a mellett, hogy Apponyi úr elvetette a sulykot, midőn ama frázishoz folyamodott, hogy az antiszemitizmus ellenkezik a felebaráti szeretettel. Mert ha a püspöki kar is úgy vélekednék, mint gróf Apponyi Albert úr, akkor bizony nyal bírt volna annyi erélyvel, hogy papjait az ily tiltott mozgalomtól visszatartsa. Hanem hát ilyesmi nem történt. Lehetek és voltak is olyan püspökök, kik opportunitási szempontból visszatartották papjaikat az antiszemita mozgalomtól a választások alkalmával: de olyan nem volt és nem is lehetett, ki azt merete volna mondani, hogy az antiszemitizmus ellenkezik az egyház dogmatikus tanaival.

Hogy az antiszemitizmus nem áll ellentétben a felebaráti szeretettel, azt a kath. egyház majdnem kétezer éves története bizonyítja; mert habár a felebaráti szeretetet mindenkor egyaránt hirdette, a zsidók hatalmát és befolyását, a hol csak lehetett, a kellő határok közé szorította. A zsidóság és a kereszténység két ellentétes fogalom, melynek kell, hogy egymással szembe szálljon, ha az egyik vagy a másik létérdekéről van szó. Már pedig napjainkban odáig jutottunk már, hogy ama kérdés merül fel: „vajjon a kereszténység vagy a zsidóság uralkodjék-e Magyarországon?” Számtalan törvény zsidó szellemben készült; ilyen volt az uzsora felszabadítása, a büntető törvénykönyv, az iparszabadság stb. A zsidó befolyás annyira befészkelte már magát politikai életünkbe, hogy lehetetlen, miszerint legyen kath. püspök vagy csak káplán is, a ki a keresztény szellem ezen elzsidósodását óhajtana. Sőt mily vakmerő, s mondhatni szemtelen volt már a zsidóság Magyarországon, mutatja az, hogy a keresztények és zsidók közti házasságot követelte az eladósodott kormánytól. De hála az égnek, itt hajótörést szenvedett a zsidók bárkáját kormányzó Tisza. S akarjuk remélni, hogy most már ismerve a zsidóság tolakodását, minden igazi keresztény szembeszáll a kereszténységet veszélyeztető politikával; reméljük, hogy a magyar arisztokrácia sem fogja a felsőház reformja alkalmával halálos Ítéletét aláírni a kormány előterjesztésének elfogadásával; mert ha aláírja, akkor ne csodálkozzék rajta, ha senki sem fogja sajnálni, hanem mindenki elmondhatja: „*Megérdemelte sorsát.*” De minthogy a felsőház ezen reformálása nem lenne egyéb, mint a zsidóság győzedelme a nemzet egyik legtekintélyesebb osztálya fölött, minden kereszténynek és minden magyarnak sajnálnia kel-

tene, hogy éppen most, midőn a zsidóság romboló hatása teljesen ismeretes, győzedelem ittasan fölkiálthatna, hogy az első lépés megvan a magyar nemzet teljes leigázására.

Tudjuk, hogy egynéhány püspök már meg van nyerve a kormánynak; de vigyázzanak ők is, nehogy a nép az annyira bálványozott népszerűség nyombuszát lerántsa róluk. Igaz, hogy nálunk tehetett egy-egy püspök a mit akart, mert a nép nem törődött politikájukkal, hanem a zsidókérdésben a nép is foglal állást. Nem volna tehát tanácsos, ha a püspökök a néppel ellentétesen a zsidóhatalom védőiként szerepelnének; mert a nép saját jól felfogott érdekében ébredezni kezd és hatalmas falanxot képez a zsidóhatalom ellen. Ha valamely püspök le akarja magát járni, csak lépjen a zsidó politika uszályhordozói közé és bizonyynyal elérí célját.

Már pedig nem értjük, hogy az egyháznak jól fölfogott érdeke azt követelné, hogy a keresztény elem háttérbe szorításával újabb tért nyújtsanak a zsidóknak a megerősödére. Máris boszankodni kezd a nép és nem tetszésének hangos kifejezését adja, hogy akadt püspök, ki százasokat osztogat rabbinusok közt, holott minden krajczárt meg kellene őrizni, nehogy zsidókézb jusson. Azonban, hadd folytassák tovább, ajánlgassák a zsidókat képviselőknak, szórják a pénzt a zsidó politika terjesztésére, tüntessenek zsidók mellett, osztogassák a százasokat, ezreseket rabbinusok közt, úgy sincs hova tenni; nincsenek keresztény szegényeink, kik az alamizsnára rászorulnának; hadd építsenek zsidó zsinagógákat, keresztény népre, kath. templomokra úgy sem lesz szükség e zsidóországban.

A kath. egyház mindenkor ellenezte a keresztények és zsidók közti házasságot. Mert keresztény és nem keresztény közt a ker. házasság szentségéhek nem lehet helye. Az egyház nem adhatja áldását arra, ki egyrészt képtelen annak elfogadására, másrészt pedig megveti, utálja azt.

Bizonyynyal nem azért ellenezte az egyház mindenkor a keresztények és zsidók közt való szorosb viszonyt, mintha a felebaráti szeretetnek ellensége lett volna, hanem azért, mivel féltette gyermekeinek hitét a perfid zsidóktól. Azonban a zsidó pénz és a Journalok lassanként megtörték a jeget, hogy az egyház mellőzésével a hatalom biztosíttassék számukra. Hiszen a zsidónak van esze, hogy elébb csak kisebb dolgokkal kezdje a zsidó szellem terjesztését, és csak lassan haladjon előre. Így történt az annak idején, midőn a Journalok torokszakadtából kiabáltak, hogy íme Deák Ferencz mily liberális, hogy zsidó kölyöknek keresztapja

lett. Lassanként papoknak kezdék a rabbinusokat címezgetni, most már Kohut et Comp. éppenséggel főpapok, kik a felsőház tagságára aspirálnak. És a kath. főpapok adjanak hálát a zsidó szerénységnek, hogy nem követeli, miszerint rabbinusoknak címezzék magukat. Most már örül némely főpap, ha czikkeit vagy beszédjét a „Pester Lloyd” közli Ennyire sülyedt a kath. főpapok tekintélye a zsidóknak való folytonos cajolirozása következtében.

Az antiszemitizmus nem ellenkezik a felebaráti szeretettel, mert az antiszemiták nem hirdetnek és nem tesznek olyast, a mi a felebaráti szeretettel ellenkeznék. Ha az antiszemiták azt hirdetik és abban fáradoznak, hogy Magyarország maradjon a magyar nemzeté és ne legyen a zsidóé, ez oly dicséretes mozgalom, mely a nemzet legnagyobb hálájára méltó. És ezt törvényes, parlamentáris úton akarják keresztül vinni. Hát uraim! szólhat-e ez ellen valaki, kivált ki tudja és látja, hogy az ország pénzének, vagyonának majdnem felerésze zsidó kézben van. És minő utakon jutott hozzá?!

Ha a zsidóság a maga szempontjából a legbecsületesebb módon jutott volna ily óriási vagyonhoz, még akkor is kötelességük volna a keresztényeknek magukat védelmezni minden törvényes módon és eszközökkel. Hátha még látjuk, hogy a becstelenségnek, furfangnak, az erkölcstelenségnek több része volt a zsidóság ily gyors meggazdagodásában, mint a becsületes, tisztességes munkának.

Sőt minden pirulás nélkül mondhatjuk, hogy az antiszemitizmus teljesen megegyezik a felebaráti szeretettel, mert a felebaráti szeretet nem kívánja tőlünk, hogy tétlenül álljunk, míg elleneink teljesen kirabolnak, megfojtanak bennünket; megtámadtatásunkkor védhetjük magunkat. Aztán meg a ker. felebaráti szeretet nem kívánja azt tőlem, hogy jobban szeressem a zsidót, a kereszténységnek ezen ádáz ellenségét, mint saját testvéreimet.

A felebaráti szeretet törvénye nem szüntette meg a természet törvényét, hanem azt csak szentesítette. Ekként a természet és vér törvénye nem szűnt meg a kereszténység aerájában sem. Habár az egyház tanítja, hogy minden ember, legyen az zsidó vagy pogány, az én felebarátom, mégis helybenhagyja a vérszerinti fokozatokat; sőt külön törvény parancsolja a szülők iránti szeretetet. Már talán csak azt nem kell bizonyítgatnom, hogy jobban tartozom szeretni testvéremet, mint a zsidót, hogy első sorban testvéremen kell segíteni, és csak azután a zsidón. A magyar nép talán csak közelebb áll hozzám, mint a zsidó! És

kivált midőn a magyar nép a megtámadott, és a zsidó a támadó. Midőn tehát a magyar népet a zsidó által kifosztva és veszélyeztetve látom, vajjon inkább az ellenségnek menjek-e segítségére, mint a megtámadottnak; inkább az idegennek, mint nemzetbelimnek? Az olyan cselekedetet, midőn valaki az ellenség táborába megy át, árulásnak szokás nevezni. Tehát nincs értelme, hogy miért vádolják az antiszemitékat azzal, mintha a felebaráti szeretettel ellentétben volnának.

Hogy a zsidó rafinériát, a zsidó corruptiót és erkölcstelen hatalmat, mely valamint vallásunkra, úgy a nemzet jólétére nézve kártékony, korlátozni akarjuk és a ker. társadalmat megmenteni, az soha sem volt és nem is lesz bűn, hanem hazafiúi erény. Még azon esetben sem félnénk az anathemától, ha a zsidóknak sikerülne Jánossy urat pápának megtenni. Hanem persze abból nem lesz soha semmi. Most pedig kuruttyolhat, a mi neki tetszik.

Soha sem volt még nemzet a világon, melyet a zsidók tettek volna nagygyá, hatalmassá; hanem igenis volt már olyan, melyet a zsidó romlottság és fufang tönkre tett. A zsidó tehát csak úgy tűrhető meg egy-egy országban, ha azt szigorú törvények teljesen ártalmatlanná teszik. Jogokkal, sőt privilégiumokkal, mint ez nálunk dívik, ellátni a zsidókat, annyi, mint sírt ásni a nemzetnek. A zsidónak nincs hazája; neki tehát Magyarország sem lehet hazája. A zsidó csak azt mondhatja magáról, hogy francia, olasz, német vagy magyar zsidó, de soha azt, hogy francia, olasz, német vagy magyar hazafi; mert ha francia, olasz, német vagy magyar hazafi akarna lenni, elvetné magától a zsidóságnak vallási és nemzetiségi bűnét és kereszténynyé lenne. A magyarnak nem kell más haza, mint ez, melyet vérével szerzett. A zsidónak pedig mindegy, akárhol van, csak jól menjen a dolga. Mennél inkább szaporodik tehát a zsidó, annál inkább fogy a magyar faj; mert egyrészt a zsidó minden kigondolható módon pusztítja a magyart, mint ellenségét, mely útjában áll hatalmának; másrészt, ha nem is pusztítaná, elég „az, hogy szegénynyé, rabszolgájává, földönfütőte teszi.

A 19. század hunianismusa, liberalismusa nem igen egyezik meg az egyház tanításával. Azon humanismus, liberalismus, mely magát az egyházzal ellentétbe helyezte, nem lehet az igazi felebaráti szeretetnek gyermeke; hanem igenis a zsidókkal szövetkezett szabadkőművességnek a gyümölcse. Álhumanismus, álszabadelvűség az, mely az egyházat akarja lenyűgözni, a kereszténységet helyettesíteni. Ez pedig nekünk nem kell; ez ellen nekünk harcolnunk kell, mint legnagyobb ellenségünkkel.

hamis liberalismus és igazi erkölcstelenség imadására kényszerít, nem szólhat felebaráti szeretetről.

Hagyjátok tehát békében az antiszemitákat, és ne vádoljátok olyanokkal, a mik nem igazak; hanem seperjetez házaitok előtt és meglátjátok, hogy sok időbe kerül, míg mindent tisztába, rendbe hoztok. Harcoljanak az elvek, és győzzön a mi jobb.

Sequens.

Istóczy Győző védbeszéde

a Fuchs-Drozdy-féle sajtóperben, a budapesti sajtóbíróság

előtt, 1884. december 16-án.

Tek. kir. törvényszék! Mélyen tisztelt esküdt urak!

Mint a felolvasott vádlevélből és inkriminált cikkből méltóztatnak látni, vádlottként áll itt egy szerény néptanító, a kinek – s ez dicséretére legyen mondva, s e tekintetben őt méltán példányképül vehetné minden néptanító, – mondom, a kinek gondja nemcsak arra terjed ki, hogy az iskolás gyermekekkel az iskola négy fala között teljesítse hivatalos kötelességét, hanem egyszersmind polgári kötelességének tartja azt is, hogy e gyermekek s azok szegény szülői erkölcsi s anyagi érdekeit a községben is, s ha ott e bajok nem orvosolhatók, a nyilvánosság, a sajtó terén is tőle telhetőleg megóvja.

Egyedül ezen polgári s hazafiúi kötelesség érzete indította védenem Drozdy Gyulát arra hogy felszólaljon egy fővárosi lapban azon üzelmek ellen, a melyeket Fuchs Ignác magánvádoló Bajtán, vagyis azon hontmegyei faluban, a hol mindketten laknak, főleg az inkriminált cikk megjelenése előtt tehát mielőtt még a kritikát maga fölött nem halotta – folytatott.

Védenczémnek ekként történt bemutatása után illő, hogy Fuchs Ignác magánvádoló úrral is megismerkedjünk.

Magánvádlónak családja ezelőtt 15-20 évvel még mint igen szegény volt Bajtán ismeretes, – s ma magának Fuchs Ignác magánvádlónak van egy szép háza, a legszebb ház Bajtán, – vannak szántóföldjei, van szép szőleje s virágzó bolt-, korcsma- és mézsárszék-üzlete, úgy hogy ő ma a primás után a harmadik virilista Bajtán.

Mármost az a kérdés, hogy vitte fel a Jehova Fuchs Ignác magánvádtonak a dolgát ily gyorsan ennyire? Míg a szegény földműves, egész évi sanyarú kézi munkája után alig bír annyit keresni, hogy adójának megfizetésén kívül családjával együtt nyomorúságosan eltengődjék egyik aratástól a másikig; – míg a keresztény iparosok és kereskedők nemcsak hogy meggazdagodni nem tudnak, de a legtöbb esetben a helyett hogy; előre mennének, inkább hátra mennek: – addig a falusi zsidó korcsmárosokból, boltosokból rövid idő alatt rendszerint földbirtokosok, vagyonos, gazdag emberek lesznek.

Hogyan, mily utakon-módokon? Ez évekkal ezelőtt sokak előtt talány volt; míg mások úgy magyarázták a dolgot, hogy ez azért van így, mért a zsidó szorgalmas és legfőlebb élelmes.

Ma már, az eszmék s a helyzet tisztultával, mindenki tisztában van e „szorgalomnak s élelmességnek” a mivolta felől.

Nem akarom itt magán vádlónak idegeit próbára tenni annak megmagyarázásával, hogy a falusi zsidó korcsmárosok és szatócsok rendszerint mely utakon-módokon „szorgalmatoskodnak s „élelmeskednek”, s hogy e „szorgalomnak s élelmességnek” mik voltaképpen a valódi törvényes nevei? Azért csak maradjunk az *élelmesség* euphemisztikus kitétele mellett: s úgy hiszem, Fuchs Ignác magánvádlo úr azért csak nem apprehendálhat meg, hogy ha őt egy ily *élelmes embernek* nevezzük. Mert valóban 15-20 rövid év alatt semmiből szép házat, földeket, szép szőlőt szerezni, s valamely községben a primás után harmadik virilistává lenni: legalább is nem mindennapi élelmességre vall.

Csupán csak magánvádlónak ezen „élelmességét” ismerteti halványan az inkriminált czikk. Egyéb semmit. Azért kár volt neki „tant de bruit pour une omelette” csinálnia!

Míg a panaszbejelentésben Fuchs Ignác úr a „Budapesti Néplap” f. é. márczius 13-ki számában közzétett czikk egész tartalmát kifogásolja, a vádlevélben már jónak látja csak 5, többé-kevésbé igen ártatlan vádpontra szorítkozni. Hallgatással mellőzi a vádlevél a czikk azon passusait, a melyek magánvádlo igen élelmes eljárását tényekkel illusztrálják; míg ellenben kiragad a cikkből többnyire oly kitételeket, a melyekben még nagyító üveggel se lehetne se rágalalmazást, se becsületsértést felfedezni.

Így például ott van a III-ik inkriminált passus, a mely szerint „Fuchsnál becsületesebb ember nyit boltot.”

Hol van itt a rágalmazás vagy becsületsértés magánvádlóra nézve? Hol van itt az mondva, hogy Fuchs Ignác úr „nem becsületes ember?” Hisz csak az mondatik, hogy nálánál „becsületesebb ember nyit boltot.” Fuchs Ignác becsületessége a positivus. a másik boltosé (a ki mellesleg mondva szinte zsidó) a comparativus; de mind a két kifejezés magában foglalja a becsületességet.

Ugyanazon az alapon, a melyen magánvádlo. e miatt perlekedik, perlekedhetnék minden ember is, a kiről csak annyit mondanának, hogy „becsületes ember”, a helyett hogy azt mondanák, hogy ő „igen becsületes, szerfölött becsületes, rendkívüli becsületes ember.”

Ott van továbbá a IV-ik vádpont, a melyből magánvádlo azt akarja kiolvasni, mintha védenczem Fuchs Ignác úr nevének becsületét czélozta volna pelengérré állítani akkor, midőn azt írta róla, hogy ő „kinyílt jerichói rózsa”.

Mi az a jerichói rózsa? Ez egy növény, a melynek összeszáradt virágféléje 100 év múlva is kinyílik, ha vízbe teszik. E magyarázat mellett tehát bizonyára nincs semmi becsületsértő a jerichói rózsa kifejezésben.

Másik magyarázata, az lenne a dolognak hogy a zsidó nőket általában jerichói vagy akár hebron-rózsáknak nevezik. Hát ebben mi becsületsértő van? A legrosszabb esetben itt egy jó élczcel van dolgunk.

Aztán meg magánvádlo neje e sajtóperben nem is szerepel magánvádlóként, s ekként úgy látszik nem is érzi magát sértve a jerichói rózsa kitétel által sem; minden férj pedig csak örülhet azon, ha nejét a „rózsa” czímmel tisztelik meg, mert ez csak dicséret, s a legrosszabb

esetben egy bók. Hogy magánvádoló neje már nem „rózsabimbó,” hanem „kinyílt róza,” – azt a férj nejeről legjobban tudhatja; de természetes dolog is, mert „fejletlen rózsabimbók” csak leánykák lehetnek.

Hogy pedig a róza jerichói-e vagy hebroni, vagy máshonnan való róza: semmit se változtat a dolgon, de a való tényállásnak bizonyára megfelel, mert azt maga Fuchs Ignác magánvádoló se veheti tagadásba, hogy nejenek ősei Jerichóban vagy legalább is annak táján laktanak vala, mert hiszen kétségtelenül ő is Ábrahám ivadéka.

Ott van aztán az V-ik inkriminált passus, a melyben védenczem azt mondja, hogy „ha lesz nálunk zsidóheccez, én oka nem leszek.”

Ugyan kérem, mi van ebben a vádlott által önmagáról tett állításban valami rágalmozó vagy becsületsértő magánvádlóra nézve? Ez aztán az igazi kákán csomókeresés!

E furcsa vádpontnak volna még értelme a panaszbejelentés szerint, a melyben védenczeni ellen a faji és felekezeti izgatás vádja is emeltetik, s ennek bizonyítására hivatkozik a panaszbejelentés a czikk most kérdés alatt levő passusára.

Csakhogy magánvádoló kénytelen volt a faji és felekezeti izgatás iránti vádat elejteni, mert az e czímen védenczem ellen vádat emelni nem az ő, hanem a királyi ügyészség hivatása, a mely pedig nem ingerálta magát az ügybe, s ezért a vádlevélben a czikk ezen kifejezése: „ha lesz nálunk zsidóheccez, én oka nem leszek”, – ma már csak mint rágalmozási és becsületsértési pont szerepel, a mely minőségben pedig abszolúte nincs semmi értelme.

Ezen abszurd vádpontnak még lenne értelme akkor is, ha magánvádoló jónak látta volna idézni a czikk azon passusát is, a mely a most említett vádpontnak előzménye, a hol t. i. az mondatik, hogy Fuchsnál a kinyílt jerichói rózsának – ki magát Tekintetes asszonynak hivatja, – ajkairól egy dal hangzik, ha keresztényt lát; a dal két első sora ez:

„Megállj paraszt, le bűdös paraszt,
Zsidó s ... be többé nem harapsz.”

Íme, a megfordított zikczene-zakczene a zsidók variációja szerint!

Magánvádoló, a czikk e pontja fölötti mély hallgatásával beismeri azt, hogy neje csakugyan dalolni szokta ezen, rózsajakakra valóban nem illő nótát, a miért aztán, – mint a czikk mondja, – védenczeni iskolásai oda nyilatkoztak, hogy „ha nekik Fuchsné békét nem hagy, kihúzzák a szobából.”

Ha a czikk e passusát is kifogásolná magánvádoló: úgy – mint mondtam – még lenne valami értelme V-ik vádpontjának, de ekkor is nem védenczem, hanem *saját neje* ellenében, mert ezen ténye miatt méltán lehetett volna magánvádoló nejét vádolni izgatással, osztály gyűlölet szításával, és őt szintúgy a hűvösre lehetett volna tételni, a mint az országban annyi szegény keresztény legény a hűvösre került az igazi zikczene-zakczene nóta eldalolásáért.

Íme, így izgatnak nálunk a zsidók a nép között. S ha aztán az ilyes provokációikért beverik az ablakaikat, sőt tán több is történik velök, akkor mindezeknek a dolgoknak „Istóczy meg az antiszemita izgatók” az okai. Ex uno disce omnes!

Az elmondottak szerint tehát a vádlevél III., IV. és V-ik vádpontjainak labsolut tarthatlanságát, sőt nevetséges voltát eléggé kimutattam volna.

Lássuk most már az I. és II. vádpontot,

A II-ik vádpont azt mondja, hogy: „ha valaki Fuchs Ignácznak pár krajczárjával adósa marad, egy hét múlva forint lesz belőle.”

Itt magánvádoló óvakodik a czikk azon passzusát inkriminálni, a mely pedig ezen állításunk egyik bizonyítékául szolgál, s a mely passzus így szól: „Velem sem bánt különben. Ha kértem fél kilo húst, adott 85 dekát, csakhogy adósa maradjak, s egy hét múlva ezért ugyan megfiztetett.”

Ehez hasonló irreális eljárásai magánvádolónak védenczem iránti kihallgatási jegyzőkönyvben bővebben részletezve vannak.

Ha védenczettel, egy intelligens emberrel szemben magánvádoló ily eljárást követ, elképzelhetni, miket mivelhet ő a szegény, tanulatlan néppel!

Végül a vádlevél I. pontjában beperesített kitétel így szól:

„Van Bajtán egy Jordán és egy Jordánné, kik ha szerit tehetik, nem szégyellik magukat gyalázatos úton elzsebelni a szegény ember véres verejtékkel keresett krajczárját: e gyönyörű pár neve Fuchs Ignác és neje.”

Hát itt ismét óvakodott magánvádoló beperesíteni a czikk azon kitételeit, a melyek ezen I. pont alatti állítás alaposságát bebizonyítják. Ott áll a czikkben például ez: „Fuchsék összecsőditik a 14-17 éves gyermekeket, s leülnek velük kártyázni (még édes pálinkát is adnak nekik jó drága pénzért), s ha vesztenek a zsidók, akkor nem fizetnek, azt mondják: majd megfizetem. Megteszik a bankot tízszer is, utoljára mégis övük a bank. Ha nincs már a gyermekeknek pénzük, csúnya szakkal kiutasítják őket.”

A kezeimben levő többrendbeli bizonyítványok igazolják azt, hogy magánvádoló és neje csakugyan kártyázni szoktak az ismétlődő iskolásokkal, s ez által ezek erkölcsseit megrontják. Van továbbá itt egy bizonyítvány (A bizonyítványok felolvasását a törvényszék nem engedte meg.)

A mi a magánvádoló által az iratokhoz becsatolt községi bizonyítványt illeti, a melyre a vádbeszéd hivatkozott, s a melylyel moralitását akarja bizonyítani: erre nézve az a megjegyzéseim, először, hogy ama községi bizonyítvány m. é. április 3-án kelt, hol itt reá április 8-án Fuchs Ignác a szobbi kerületi szolgabíróság által a kihágásról szóló tkv. 70. §-ába ütköző cselekmény miatt 10 frt pénzbírságra, esetleg 1 napi fogságra ítéltetett.

Második ide vonatkozó megjegyzésem pedig az, hogy, ha magánvádoló, moralitását akarta itt bizonyítani, akkor ezt nem egy, újabb tények által már meghaladott álláspontú községi bizonyítvánnyal kellett volna tennie, hanem moralitási tanukat kellett volna neki itt a tárgyalás folyamán kihallgattatnia. Ilyen tanúk kihallgatását azonban magánvádoló nem is kérte; nyilván tisztában volt magával a felől, hogy ilyen moralitási tanúk, ha megjelenének s, egészen másképp vallanának, mint a hogy neki, az ő szája íze szerinti lett volna.

Ezek után, miután a vádlevél vádpontjai részben absolute tarthatlanok, sőt még a komolyságot is nélkülözik, részben pedig vagy magánvádoló hallgatag beismerése, vagy valódiságuk bebizonyítása által – igazolva lettek – ennél fogva védenczem se a rágalmazás, se a becsület-

sértés vétségét el nem követte, hanem ezikke csak egy megérdemlett s jogosult kritika volt Fuchs Ignáz magánvádló kritikán aluli társadalmi viselkedése fölött.

Ugyanezért tiszteletteljesen kérem a tek. esküdszéket, hogy véden-cemre a „nem vétkest” kimondani méltóztassék.

(Vádló válasza után a védő viszonzválasza ez volt:)

Védenczem eljárását nem személyes bosszú, nem sértegetési vágy, hanem a *közérdek* vezérelte, s ezt öntudatlanul magánvádló is beismerte azzal, hogy vádbeszédében arról panaszkodik, mikép az inkriminált cikk nem is a nyílttérben, hanem a *lap belsejében* lett közzétéve.

Épen ez bizonyít leginkább védenczem mellett. Ő nem ment a nyílt-térre, a hírlapi személyes piszkolódások s gorombáskodások e szokásos lerakódó helyére, hanem a lapnak, a *közérdekű* tárgyak számára fen-tartott részében lett cikke közölve. Őt egyedül faluja szegény népének érdekei vitték ki a nyilvánosság küzdterére.

A tek. esküdszék egy tegnapelőtt hozott verdikt által is fényesen tanúsította azt, (czélzás a Moskovitz-Bajkor-féle sajtóperre), hogy ott, a hol a valódi becsület valódi megsértéséről van szó, kíméletlen szigorral sújtja a bűnöst,

Kérem a tek. esküdszéket, hogy ma, a midőn magánvádlóként egy oly ember kívánja egy, a nép érdekeiért küzdő becsületes embert meg-büntettetni, a mely magánvádlónak czélja nem más, mint hogy reá nézve eset-leg kedvező ítélettel kezében, minden korlát nélkül tovább folytathassa a nép között élelmességét, s elnémíttassa társadalmi viselkedése fölött a közvélemény szavát: az élő közvélemény Ítélszéke, a tek. esküdszék^ védenczem felmentésével mondja ki kárhoztató Ítéletét magánvádló fölött, a kinek hozzá legillőbb szerepe tulajdonképen a hallgatás.

(Ezután vádlottat az esküdszék *egyhangúlag* felmenti a rágalma-zási és becsületsértési vád alól.)

A liptó-szent-miklósi zsidó pék.

Liptó-Szent-Miklós, 1884. december.

T. szerkesztő úr! – Hadd szóljon a mi bajainkról is már egyszer a krónika, mert olyan keveset hall felőlünk az a nagy közönség, hogy talán azt hiszi, miszerint mi itt a legnagyobb boldogság és megelégedés közepette élünk, hogy nem zavarja társadalmunk tiszta kék egét egy fel-hőcske sem.

Hej! pedig dehogy nem! Van a mi testünkön is fekély elég. Sze-metes a mi búzánk nagyon, elkélne egy pár rosta kitisztítására! A mi nyakunkon is csüng az az utálatos sáskatömeg, mely pusztít, szopja vé-rünket, nyúzza bőrünket. Nekünk is kijutott a szappan-, kefe- és téglatakarító, rühes zsidó hadból. Talán alig van vidék, ahol jobban lenne elszaporodva az a nép átkától kísért faj, mint itt; párja pedig a szemtelenségben, tolakodásban stbben épen nincs. Nagyon sokat kellene írnom, ha elszámolni akarnám a család ezerféle módjait, melyekkel megyénk szegény népét kiszarolták és zsarolják még most is azokat, kiknek meg-van valami zsarolni valójuk; és melyek által még intelligentiánkat is annyira hatalmukba kerítették. Mondom, sok lenne ezeket elsorolnom, s

csakis azt a szomorú állapotot akarom ecsetelni, melyet megyénk székvárosában Liptó-Szt-Miklóson előidéztek azok a patkánymódra szaporodó vérszopók.

Köztudomású dolog és mindennap tapasztalható tény az, hogy a zsidók legszívesebben foglalkoznak a kereskedéssel, itt érvényesíthetik kedvencz foglalkozásukat – az orczátlan csalást, Városunkban is a kereskedés az ő kezökben van, a szegény nép pedig rá van kényszerítve – bármint nem akarja, hogy tőlük vásárolja hamisított portékáikat – nagyon sokszor hitelbe. Ezen körülmény pedig elég a zsidónak arra, hogy hatalmába kerítse azt a szegény gojt, kivel azután bánik akként, miként a szakácsné a mészárosból hozott darab hússal.

Ezen bőrt-nyűszó zsidókereskedők pedig, mivel tudják, hogy a hatalom az ő részükön van és a polgárok kénytelenek – másnak híjjában az ő fertőzött portékáikat fogyasztani: az élelmiszerek árát rettenetesen felemelték: hatalmuk már annyira ment, hogy sem az intelligens lakók, sem pedig a magasabb rangú hivatalnokok és tisztviselők közül, kiknek pedig kötelességük lenne reagálni e hallatlan szemtelenség ellen, nem akad ember, a ki gyalázatos zsarolásaiknak „megálljt” kiáltana, hanem engedik utolsó filléereiket zsebökből kikaparni a rühes kezeknek.

A megélhetés nekünk keresztényeknek már-már lehetetlenné vált a zsidózsarolások miatt. Ezen körülmény, valamint az a páratlan szemtelenség, melyet egy kötnivaló zsidó a kereszténységen elkövetett, felébresztette a függetlenebb polgárokat tétlenségükből.

Egy gaz zsidó ugyanis, a ki a család mesterségén kívül a kenyérsütést is mint mellékfoglalkozást üzte, vakmerő gazságában már annyira ment, hogy a sónak megtakarítása céljából, *az éjjeli edények sós tartalmát, melyet éjjelenként családjával együtt produkált, reggelenként a kenyérsütésre készített tésztaiba öntette*; a vásárló közönség pedig gyanútlanul ette a kenyeret, míg nyomára jött a bűnnek.

A zsidóktól független polgárok tehát, midőn nyomára jöttek a vérlázító bűnnek, összetömörültek és mozgalom indult meg városunkban egy fogyasztási egyesületnek leendő megalakítása céljából, hogy ne kényszerüljünk minden pénzünket ama nyílt rablóknak ocsmány portékáikért elhordanunk.

Eddig, mint minden kisvárosban, itt is a kaszinó helyiségeiben tartották a zsidókereskedők tanácskozásait, de, mert ottan részt vehetett a tanácskozásban olyan ember is, kiben még élt az emberbaráti szeretet és ellentmondott a csalni vágyó zsidókupeczeknek: most e napokban a végből, hogy zavartalanul folytathassák nyűzásaikat, hogy ne legyen, a ki figyelmeztesse őket, elhatározták, hogy a zsidó kereskedőkből egy külön *zsidókaszinót* alakítanak.

Nagy volt eddig a panasz, hogy becsületes és tisztességes ember nem állhatja ki a kaszinó termeinek büzhődt, hagymaszagú levegőjét, hogy nem ülhet le a piszkos asztal mellé. Vége most a bajnak! Mióta megalakult a zsidókaszinó, azóta tiszta a *magyar-kaszinó* levegője, bátran mehet most oda a becsületes keresztény ember is, nem félhet, hogy rüht vagy más ilyenfélét kap ott.

Antiszemitizmus jöjjön el a te országod!

–Y.

Székesfehérvárról.

Kétségbeesettek a 4 éves kis Johanna leánygyermek szülei G -r G. és neje G-rer B.! Hogyne?!

A gyermek, a család, – az erkölcs a társadalomban csúful arczul csapva!!

Azonban úgy látszik, mintha a társadalmi erkölcsöt mélyen sértő barbár tett elkövetésének megbüntetésére és megtorlására senki sem gondolna, vagy gondolni sem akarna.

Történt pedig az erkölcsöt mélyen sértő, a családot megszégyenítő gyalázatos tett Székesfehérváron 1884. évi augusztus hó 22-én délután 3 óra körül.

Az előnevezett család, a melynek feje vasúti mozdonyvezető Székesfehérvárott, egy házban lakott bizonyos Berger Sámuel családfőhöz tartozó zsidócsaláddal, kinek több mint 16 éves Lajos nevű fia a 4 éves kis Johanna anyjának alig félórai távollétét gazul és szemérmetlenül arra használta fel, hogy az udvaron játszó 4 éves kis Johannát egy vele játszó 6 éves fiú mellől ölbe véve, az épület végében eső fűskamarába vitte; ott rajta, a kis leány élethalál harcza közt baromi erőszakot követett el. Hogy pedig ez bebizonyíthatólag is így történt, arra a következőket adhatom elő. Ugyanis: – azon fűskamara (melyben ugyanakkor semmi fa nem volt,) – oly közvetlen szomszédja volt egy szegény özvegy lakásának, hogy a fűskamara és ezen lakása közt csak egy válaszfal levén, az ezen válaszfalon levő kis ablakocskán át a kamarába elég kényelmesen belehetett és belehet máig is látni. A midőn a gaz fiatal zsidó az erőszakot már végzendő volt, az özvegy elfojtott fülsértő kiabálást és tompa nyögést hallott, ez által figyelmessé tétetvén, az ablakon keresztül rögtön meglátta a történeteket, s egy pillanat alatt az ugyanazon házban lakó több tanúkat hívott szobájába (névszerint: Szabóné, Simonné, Müllerné, Poosné és özvegy Hajnalné) és ezek hasonlókép a már bevégzett tényt látták. A zsidó fiú az 5 asszony lármájára a fűskamarából bemenekült saját lakásukba. A gyávaság, avagy lekenyerezés, vagy ha úgy tetszik talán megvesztegetés lehetett az oka annak, hogy a hamarosan visszatérő anyát a történetekről egyáltalán nem világosították fel! vagy, a mi szintén könnyen feltehető, ezen tény elbeszélését a szemérem miatt is átallották ezen szemtanúk. A kis Johanna túlbágyadt volt és gyakran sírt és felsikoltott, egész éjjel aludni nem tudott, de ezeknek az okát az anya csak másnap augusztus hó 23-án délután 5 óra körül tudta meg. Rögtön jelentés tétetett a városházánál; de mert 5 óra, vagyis a hivatalos óra elmúlt, az anyának harmad napon tett jelentésére egyelőre csupán egy városi biztos küldetett ki a dologmegvizsgálására, – ki aztán nagyképpel megkérdezte a panaszló anyát, az erőszakot elkövetett fiút, ennek anyját és a tanúkat. A fiú be is vitetett a városházához, azonban még ez kiskorú lévén, azonnal szabadon bocsátatott. A biztos által kért tanúk a fenti módon a valószínűleg megfelelően feleltek.

A kis leány a városi kórházba vitetett be orvosi szemle és tüzelesebb megvizsgálás végett; még pedig az esemény után harmadnapra.

Még mielőtt tovább mennék, meg kell említenem azt is, hogy

Simonné volt az, a ki a már teljesen megerőszkolt kis leánykát vette ki a zsidó kezéből; és Knezics nevű biztos volt az, a kiküldetett. A biztos mikor követelte a zsidó fiú anyjától, hogy mutassa meg azon fás-kamarát, hol az állítólagos erőszakétel történt, a zsidó fiú anyja oly raffinirt volt, hogy a tanúk ellentmondása daczára egy egészen más fás-kamarát mutatott fel a biztosnak, mely tele volt ölfákkal; arczátlanul félrevezetési czélzattal állítván a zsidó asszony a biztos előtt, hogy az ő fia fát vágott, és a favágás közben kiugrott forgács sértette meg az ott levő kis leányt. (?!)

A kis leány a kórházban csupán Bierbauer városi alorvos által vizsgáltatván meg, – constatáltatott, hogy teljesen befejezett erőszak és megfertőztetés áldozata – miután nemző belrészein 3 végzetes seb találtatott,

A vizsgálásnak megtörténte után a zsidó fiú anyja mindenképpen arra igyekezett venni a megsértett anyát: „hogy menjenek fel egyútt a városházához és kerüljön bárbennyibe, csak azt jelentse ki, hogy tovább nem kereskedik és semmit sem tesz”, – mire persze az anya nem állott rá.

Következő nap reggelén ugyancsak Bierbauer városi alorvos ötöd-magával megvizsgálván a kis leányt, szintén az imént jelölt betegséget s a teljesen befejezett erőszakot összhangzóan constatálták; s az ejtett sebeket az úgynevezett *lapissal* kellett a kisleány nemző részének belsejéből kiégetni.

Mindezen történetek alatt pedig folyik a vesztegetés; – 5 firt ígértetvén azon tanúnak a ki se látott, se hallott mindezen dologról; a mit különben jól tud, és jól látott; a panaszló anyának is 50 firt ajánltatott fél, ha elhallgat.

Azonban a megsértett családi szentélyt nemcsak ilykép hegeszteni igyekszik a gaz zsidó család, hanem a sérelmeket még tetézi is a megfertőztető zsidó fiúnak egy körülbelül 20 éves hajadon nővére is, a ki azon gyalázatos megjegyzést teszi a megfertőztetett és megerőszkolt kis leányra, valahányszor jönni vagy menni látja, hogy „itt jön a kis k-a! Ilyen az alávaló zsidó lelkület!

Miután ezen ügy a feljelentés daczára is egyáltalán nem haladt, és a kis leány folyton nagy beteg, a panaszló anya m. évi szept. hó 2-án kérte a városi alorvost, adna az eddigi gyógykezelésről és constatált betegségről, a betegség jelen állapotáról bizonyítványt. Ez megtagadta, habozó feleletek mellett mégis mondván: hogy a városi kapitánysághoz majd benyújtja! Többször ismételt kérésének sem tétetvén elég, több más jelen levő orvostól is kért bizonyítványt, ezek pedig oda utasították, hogy ennek kiadására csak a városi orvos illetékes. Ezután a fővárosban is megvizsgáltatta szeptember hó elején a kisleányt; a vizsgálati díjját elvették, de orvosi bizonyítványt még pénzért sem adtak ki; a minék megtagadására pedig egy orvosnak sem lehetne oka. A többek közt Grlück Ignác budapesti tszéki orvoshoz, (ez is zsidó) utasította valaki a szerencsétlent; jóllehet én fel világosítottam őt, hogy zsidó orvos hoz egyáltalán ne menjen. így tehet orvosi bizonylat melléklete nélkül m. év szeptember 9-én tétetett meg az eddig elmondottak szerint a bünfeljelentés a zsidó fiú ellen a székesfehérvári kir. törvényszéknél. Ezen stádiumban áll máig is a dolog, legalább ez ideig még sem pa-

naszló, és ennek megbízottja, sem panaszlott, sem pedig a tanúk megidézést nem kaptak. Meglátjuk mid mi lesz a végeredmény?!

Mintha Isten átka volna a magyar igazságszolgáltatáson, a zsidók minden alaptalan pert megnyernek, de csakis zsidó tanúk mellett; a zsidók minden gaszágot büntetlenül követhetnek el, szintén zsidó tanúk és megvesztegetett keresztény tanúk segítségével; idejük van mindent kigondolni, hamis bizonyítékokat beszerezni, és hamis tények constata-tását „eszközölni; mert a zsidó nemcsak az istennek, de minden nem zsidónak is – tehát már a kereszténynek is – valósággal „választott népévé” kezd válni.

A tanúk, a kik Knezics biztos előtt mindent tudtak a gazzett és ennek ki által, mi módon és hol történt elkövetésére nézve, ma már oly keveset vagy éppen semmit sem tudnak az egész dologról, mintha semmi sem történt volna; s ha a tárgyi tényálladék, vagyis ha a büntetésre méltó jogellenes erőszak és megfertőztetés ténye a 4 éves kis Johannán megállapítható is, a gaz zsidó fiúra az alanyi tényálladék, vagyis hogy ő követte volna el a többször említett gonosztettet, megmagyarázható, könnyen felfogható különféle okokból megállapítható nem lett. Ilyen „egyenjogságunk” a zsidókkal szemben.

Szóval még a feljelentési időtől a mai napig sem rendeltetett el még az elővizsgálat sem.

Szendrey Gerzson,
köz- és váltóügyvéd.

A középkori antiszemitizmus*).

„A sötét-mystikus korszak”, „a vallási türelmetlenség”, „a brutális ököljog”, – ekként hangzanak körülbelül azok a frázisok, a melyekkel a középkori antiszemitizmus okait sokan megmagyarázni akarják. Új korszakunk, a mely minden zsidómegszorításoknak véget vetett, természetesen, aztán mint szabadelvű, türelmes és felvilágosult égbe emeltetik.

Egy egyetlen kritikus pillantás a középkorra elégséges árra, miszerint ama megdönthetlen s kétségtelen meggyőződésre jussunk, hogy „a vallási türelmetlenségnek ezen sötét korszaka” a zsidók középkori történelmében aránylag majd éppen semmi szerepet nem játszott.

A szemitaság azon kevély előítéletének, mintha ő isten „kiválasztott népe” volna, a melynek számára egy külön „ígéret-földe” lón teremtvé, tudvalemőleg Mózes is hízelt. Ennek folytán a mozaizmus egy nemzeti vallássá nőtte ki magát. Az igaz isten csakis a szemiták istene. „A mi urunk nagyobb valamennyi isteneknél” – mondák ők. Krisztus ezen vallási chauvinizmus ellenében tudvalemőleg az internationalizmust állította. Az ő vallása az emberiség vallása, a Mindenható, a ki mellett Krisztus a sorompóba lépett, nem ismer „kiválasztott népet”, előtte minden emberi teremtmény *egyenlő*; mert mindnyáját ő teremtette, mindnyájan az ő gyermekei, mindnyájan egyformán kedvesek előtte. Már most az első pillanatra világos, hogy a mozaizmus az ő szűk-szűkkeblűségében a szemitákra nézve ugyan hízelt, a nem-szemitákra nézve

*) Tomics Jasának „Der antike, mittelalterliche und moderné Antisemitismus” című munkájából. Versecz, 1884. Wekkel és Veronitz nyomása.

azonban lealázó s visszaszító kellett hogy legyen. A mozaizmus a szeraiták törzsére van szorítva, nem haladó s nem – világhódító. . . .

Minden politikai vagy vallási előítélet nélkül, sőt egy bizonyos lovasias vendégszeretettel lőnek a héberek Jeruzsálem elpusztítása után Babylonban befogadva, s a midőn később az akkor ismeretes volt mindhárom világrészben elmélyedtek, ugyanazon szívélyes fogadtatásban részesültek. Úgy látszik, mintha ezen hazátlanná lett nép, a mely a többi népekkel ellentétben, kard és buzogány nélkül vegyült bele az az időben hatalmasan hullámzó népvándorlásba, az az időbeli uralkodóknál élénk részvétet tudott maga iránt kelteni. Nemcsak Európában, hanem még a malabari tengerparton is, jóakarattal lőnek fogadva Aridi bramin király által, s a nekik ott adott kiváltságok és javadalmak a lehető legelőnyösebbek voltak.

A kiterjedt frank birodalomban már Nagy Károly igen kiváló helyzetet teremtett nekik, Lajos (Jámbor) király pedig kegyosztásaiban a szélsőségig ment. Nemcsak szabad volt nekik keresztény munkásokat tartamok ipari vállalatoknál, hanem rabszolgakereskedést is űzhettek, sőt kedvükért még a hetivásár is szombatról áttétetett más napra. Egy külön hivatalnok (Magister Judaeorum) lőn kinevezve, a kinek teendője volt ügyelni a zsidók kiváltságaira, hogy azok semmi oldalról se legyenek megsértve. És nemcsak a frank birodalomban, hanem lengyel s más országokban is szinte tarthattak a zsidók keresztény rabszolgákat, s azon várak és paloták, a melyeket ők a 11-ik században Cseh- és Morvaországban építettek, s számos jobbágyaik őket valóságos hűbérurakként tünteték fel.

Vallási elnyomatásuknak ezen korszak egész történetében még csak nyoma sem található. Babylonban számos tanintézetek s Wormsban, Mainzban, Toledóban s más helyeken talmudiskoláik voltak. A zsinagógákról nem is beszélünk, ezekhez senki hozzá sem nyúlt, még akkor sem, a mikor a Talmud részére máglyák emeltettek. Jellemző példaként csak azt hozzuk fel, hogy, midőn később az összeférhetlenség a zsidókkal a tetőpontra hatott, és az egyházi államokban kiutasításukhoz kellett fogni (1509), Róma, Bologna és Ancona kivételével minden 1000 zsidó családra 72 zsinagóga esett. Magában Rómában az időben nem kevesebb mint 9 zsinagóga volt, (Bartolucci, Bibliotheca III.) Egyébiránt ismeretes dolog, hogy, midőn a közvélemény a zsidók ellen kezdett fordulni, épen I. Gergely, II Sándor és IV. Sixtus pápák a zsidóknak élénken pártját fogták (Elég hiba volt! – Szerk.) s minden „hecczet” keresztényellenesnek nyilatkoztattak.

A polgárságnak és a felsőbb papságnak, még zsidó források szerint sem volt semmi része azon üldözésekben, melyeket a keresztések a wormsi és kölni zsidókon elkövettek. S az is ismeretes dolog, hogy IV. Henrik császár, visszatértekor minden erőszakkal megkeresztelt zsidónak megengedte a zsidósághoz visszatérni.

A legnagyobb üldözéseket a középkorban egyébként a zsidóknak önmaguk részéről kellett kiállaniok. A Talmud hívei voltak az időben a hatalom és többség birtokában, s egyes talmud-ellenes szektákat, a melyek részint a bibliára támaszkodni vagyis az eredeti mozaizmushoz visszatérni (karaiták), részint a talmudot a bölcsészettel és a korszellemmel kiengesztelni akarták (maimunisták), a Talmud hatalmas párhívei ember-

telenül üldözték. Midőn Jehuda-Ibu-Ersa (1149) Spanyolországban udvarmesternek lón kinevezve, befolyását az udvarnál arra használta fel, mikép kikérte magának azt a „kegyet”, hogy a karaitákat üldözhesse; s üldözte is őket. S ismét a fanatikus rabbi- és talmudista Salomo és tanítványa Jona voltak azok, a kik 1233-ban a „maimunistákat” gyalázatosan üldözték, s azokat, a mint maga a zsidótörténetíró Grätz is mondja, a domnikánusoknál feljelentették.

Reméljük, hogy ehhez kommentár vagy tények további felsorolása fölöslegesnek tűnik fel. Ha a Talmudizmusnak azon időben rendelkezésre állott volna az a hatalom, a mely fölött a pápaság rendelkezett, úgy az antitalmudistákat még sokkal erélyesebben üldözte volna. Még a harmincz éves háború is érintetlenül hagyta a zsidókat, s ignorálta őket. Egy zsidf tudós a szemíták helyzetét ezen véres háború után ekként rajzolja: „A zsidók valószínűleg nem igen sokat vesztek ezen pusztító háború után; míg a keresztény nép általában elszegényedett és nyomorral küzdött, a zsidók mégis megmentettek valamit. A fosztogatások zsákmánya az ő kezeiken ment keresztül, s daczára a nagy adóknak, mégis maradt nyereségük.” Szóval ők voltak a csatatérek hyénái.

Miben állottak tehát az azon időbeli zsidóüldözések, s mik voltak az okai a középkori antiszemitizmusnak? E kérdésre minden nehézség nélkül meg lehet adni a feleletet, s. azt meg is adjuk.

Hogy a középkori antiszemitizmus okait kiemelhessük, csak a ó-korra kell visszamennünk. A két korszak antiszemitikus áramlatai csak a következményekben különbözök, mert az állami viszonyok különbözök voltak, az okok azonban egyek és ugyanazok voltak.

A zsidóság moralitása abszolúte semmit se emelkedett, sőt Jeruzsálem elpusztulása után még rosszabbá is vált az állapot. A mozaizmus legalább szóval küzdött az erkölcstelenség és zsidóüzelem ellen, a Talmudizmus ezen erkölcstelenséget szentesítette, törvényerőre emelte. Az ilyenféle tanok, hogy: Járjatok túl az eszökön, csaljátok meg és gyűlöljétek a máséknt hívóket, egymást azonban szeressétek és támogassátok, a mint a Talmud tanítja, nem erkölcsösek, hanem inkább egy tolvajbandához illök. Két egész évezredig uralkodott a Talmud a zsidóságban, két egész évezredig tanulmányozták azt egész buzgalommal. „A zsidók főfoglalkozása az időben a Talmud volt” mondja Grätz, „álmatlanul töltötték az éjeket, csakhogy a Talmudot tanulmányozhassák.” A következmények nem is maradtak ki. A zsidók ugyan, miként említettük, eleintén valamennyi országban a legbarátságosabban lőnek befogadva, mert nem ismerték őket. Könyörületet éreztek az emberek a hazátlanok iránt; a midőn azonban csoportosultak s működésüket megkezdték, kinyíltak a szemeik a barátságos vendéglátóknak. A visszahatás beállt, mert szükségszerűleg beállania kellett, és az „üldözött zsidók” ismét új letelepülési helyet ke. estek maguknak. A régi történet újra ismétlődött, ismétlődött teljes kétezer éven át; ennyi időre volt ugyanis szükség, míg a zsidóságot valamennyi országban megismerték és – üldözték. A 16-ik században már mindennütt kijátszották játékukat, s a zsidóság ezt a korszakot a – hanyatlás korszakának nevezi.

De lássuk a példákat. A Hadrián-féle törvény (154 körül), a melyet Konstantin és Heraklius császár megújítottak, és melynél fogva a zsidóknál? meg volt tiltva a városnak keresztények által lakott területére lép-

niók, rendkívül drasztikusan módon jellemzi a középkori antiszemitizmus jelentőségét. Száraz szavakkal ezt jelenti: „Nektek más világnézetetek van, mi nem valók vagyunk egymáshoz”. A Justinian-féle törvény (532) már a zsidómorálnak minden consequentiáit levonja, a mely akkor a Talmudban már törvényül szentesítve volt. Nevezetesen megállapította, hogy a zsidó tanúnak keresztény ellenében hitel nem tulajdonítandó, s csak egymás közötti ügyekben engedendő meg a tanúskodás. Kérdjük, vajjon ez nem valóságos reakció-e a zsidó morál, a Talmud és azon szabvány ellenében, hogy a zsidó kereszténynyel szemben bízvást tanúskodhatok hamisan? És mik voltak a többi, később egész Európában a zsidók ellen hozott határozmányok, a melyek szerint a zsidók a hivatalokból kizárat-tak, s hogy ők keresztény cselédek és rabszolgákat nem foglalkoztat-hattak vagy tarthattak? Ezek ismét nem voltak egyebek, mint szükség-szerű következményei azon zsidó tannak és zsidó nézetnek, hogy a nem-szemitékat minden módon csalni és károsítani szabad. Ha pedig az ember a hűbéri korszak nemzetgazdászati viszonyaiba belegendolja magát, azon-nal világos lesz, hogy a zsidók, ilyen törvényes intézkedések mellett, se hűbérurak, se iparosok nem lehettek, mert ők mind a két esetben abba a helyzetbe jöttek volna, hogy a keresztény parasztot vagy mesterlegényt foglalkoztatniuk és természetesen minden eszközzel megkárosítani ok kellett volna. A kereskedelem volt az egyedüli foglalkozási ág, a melyet nekik hagytak; de itt is a többi emberek előtt felismerhetőeknek kellett tétetniük, s így jött létre az úgynevezett „zsidójel” (Judenmal), egy szí-nes folt a felső ruhán, vagy egy. különös főveg, az u. n. „zsidósapka”. Mindezen intézkedéseket durva zsidóüldözéseknek nevezik, mögöttük „menthetlen durvaságot” és „vallási türelmetlenséget” keresnek; hol van azonban, kérdjük, ez utóbbiaknak csak nyoma is látható? Templomaikhoz a zsidóknak soha nem nyúltak, s a zsidómegszorítások, a mint láttuk, egyedül azon törekvésből eredtek, a többi emberiséget a zsidómóráltól megvédeni. Tán igazságtalanság volt ez? A középkor és a későbbi kor nem tudtak humánusabb módokat találni, s ilyeneket az újkor még min-dig keres . . .

Mennyire kellett a nem-szemita világnak saját védelmére gondolnia a zsidósággal szemben, legvilágosabban tanúsítják az azon korban ülése-zett rabbi-zsinatok határozatai.

Így például a mainzi zsinat (1223) egyebek közt kimondotta, hogy „Nincs becstelenség a keresztényekkel szemben, nincs pénzhamisítás, nincs pénzsarolás s más ily dolgok”. Épen nem lehet tehát csudálkozni azon, ha a középkor, daczára a zsidómegszorításoknak, utóvégre semmi más módon nem tudott segíteni magán ezen országos csapás ellen, mint az országból való kiutasítás által. Hogy e mellett a vallási türelmetlen-ség nem játszott szerepet, eléggé világos dolog. IV. Károly „arany bulla”-ja, a mely egyéb határozmányok között a választófejedelemekre azt a jogosítványt is róttá, hogy zsidókat tartaniok kell, világosan bizo-nyítja, hogy mily messze mentek már akkor a dolgok. A mozgalom többé visszatartható nem volt, és pedig annyival kevésbé, mert minden többi, alkalmazásba vett eszköz elégtelennek bizonyult, és IX. Lajos 1254-ben a zsidókat, habár csak részben és időlegesen, Franciaországból kiűzte. A zsidóknak ismételt kiűzetését Franciaországból, a Német birodalomból, Csehországból, Navarrából, Lengyel-, Magyar-, Spanyolországból, Portugál-

ból nem akarjuk részletesen elbeszélni. Csupán azt akarjuk felemlíteni, hogy ezek a kiutasítások nem vihetők vissza egyik vagy másik uralkodónak az önkényére. Ellenkezőleg, a midőn János király megengedte nekik a visszatérést (1360), és pedig, azon világos megjegyzéssel, hogy az alkalommal nekik csak két évi „próbaidő” engedélyeztetik, a tartózkodási időt azonban még öt évre meghosszabbítani akarta, Parisban 1380-ban kiűtött a nagy zsidókravall.

A cseh Rendek azon határozatához (1542), hogy valamennyi zsidó az országból kiutasíttassék, Ferdinánd sokáig nem akart hozzájárulni, mígnem őt végre a számos „zsidóheccz” erre nem kényszerítette. 1556-ban elrendelte kiutasíttatásukat legalább Alsó-Ausztriára. Gözre és Prágára nézve. Mennyire igazuk volt a cseh Rendeknek, bizonyítja leginkább a zsidó történetíró Grätz. „A prágai zsidóközség”, írja ő, „a többi testvérközségek előtt rosz hírben állott mint aljas, bírvágyó, lelkiismeretlen, erőszakos és veszekedő. Az előljárók és rokonaik minden törvényteleniséget megengedhettek maguknak, és nagy cynikus nyilvánossággal hamis tanuk toboroztattak és találtattak is.” Persze Grätz prágai fajrokonait azzal akarja mentetgetni, hogy azt mondja, hogy az első kiűzetés után csak a „söpredék” tért vissza Prágába; ez azonban keveset változtat a dolgon.

De Jegen elég a példákból, mert azt hisszük, hogy az elmondottak által *is eléggé* kifejtettük, hogy a középkori antiszemitizmus egyedül a zsidóüzelmek elől való védelem szükségességéből támadt. A zsidómorált javítani nem tudta ama korszak, mert, a mikor az emberek a talmud-példányokat összeszedték, hogy azokat a máglyán elégessék, már késő volt, ez a Talmud már hús és vérré vált, átöröklődött, mert már a zsidók vérében volt. . . .

E közben Európában hatalmas változások készülődtek. A hűbériség megbuktatásáról, a szabadság, egyenlőség és testvériségnek érvényre emeléséről volt szó. Ez utóbbi három frázisba belekapaszkodott a zsidóság is. A győzelmes francia forradalom összeült a nemzetgyűlésben, hogy Franciaország legközelebbi alakulását, jobban mondva, a világ mikénti alakulását meghatározza. A zsidó képviselő Beér Isak, a kit a lotharingiai községek küldtek, a nemzetgyűlésben (1789-ben) ugyanazon ravaszszággal, a mint mai nap a mi „szabadelvű” zsidóinknál is történik, a zsidókérdést, mint egy tisztán felekezeti kérdést vetette föl. A forradalmi Franciaország ráment a lépjére ennek a felfogásnak, és az eredmény, daczára az augusztusi és szeptemberi izgatott vitáknak, nem lehetett többé kétséges. A frázis győzedelmeskedett, s egyedül csak üres frázisoknak köszönheti a zsidóság az ő emancipációját. A későbbi idő azonban arra tanított, hogy a zsidókérdés megoldása, a mely mélyebb tanulmány nélkül következett be, nem volt üdvhozó. A februári és márcziusi forradalmak Parisban, Berlinben, Bécsben, Magyarországon stb., ezen utánzásai a nagy francia forradalomnak, ezt a zsidókérdésben is utánozták. Ama történelmileg hamis felfogás, mintha a zsidókérdés valóságfelekezeti kérdés lenne, utat tört magának. Ezen történelmileg hamis Felfogásnak a következményeül jegyezhetjük fel napjainkban a *modem antisemitizmust*. Felmerülése az utolsó negyedében a „felvilágosult 19-ik század”-nak – a mint a zsidók maguk korunkat legszivesebben nevezik, – sokkal komolyabb, semhogy mögötte valami mély és jogosult ne lenne.

A börzeadó ügye a képviselőházban.

B. Andreánszky Gábor a képviselőház m. é. december 13-ki ülésén konkrét javaslattal állott elő a börzeadóra nézve. Természetesen indítványa elvetetett. Azt azonban elérte, hogy nemcsak az antiszemita párt, de a többi ellenzék nagy része is mellette szavazott. Tán a javaslatnak újabb felvetése alkalmával több kilátása lesz az elfogadásra. B. Andreánszky indokoló beszédéből megörökítjük itt a következő igen érdekes részleteket

B. Andreánszky Gábor: Meg kell szüntetnünk a tőzsde kiváltságos és kivételes helyzetét; a bélyeg és jogilleték kötelezettségét a tőzsde üzleteire is ki kell terjesztenünk és a jogegyenlőség ezen nagy sérelmét orvosolnunk kell. Hisz egy telivér zsidóliberalis Lasker, nyíltan kimondta a börzeadóról, hogy az nemcsak az állam pénzügyi bevételének szolgálja, ele hogy az igazságos szétosztás azt elébb-később szükségessé teszi. Nem hiszem, hogy Önök t. keresztény képviselő társaim, Laskernél is nagyobb zsidók akarnának lenni, és legalább elvben el nem fogadnák a tőzsdeadót.

Hogy mily veszélyes a féktelen, túlsapongó börzejáték nemcsak a játékosokra, de az összes nemzetgazdaságunkra nézve, ezt szomorúan tapasztalhattuk az 1873. krach után, mely nemcsak héber és zsidókat tett tönkre, de melynek káros hatása még a kisbirtokos földművelőre is, ki soha részvényt vagy értékpapírt nem látott, nyomort hozott. Az 1873-iki krach után a haszonbérek és a föld- és házbirtokok értékei ijesztő mérvben szállottak alá. De még sokkal veszélyesebb az, hogy a nyereszkeskedési vágy az erkölcsökre nézve a legvégzetesebb epidémiát. Az erkölcs ezen pestisének tulajdonítható a mai nap uralkodó korrupció; nem egy keresztény ember hajolt a filozofemáták meggondolatlan vagy roszakarató tanácsára: Legyetek olyanok, mint a zsidók és ti is boldogulni fogtok; és elmentek oda a börzére és vagy vagyonukat, vagy erkölcsüket, igen sok esetben mindkettőt elhagyták. (Úgy van! a bal- és szélsőbaloldal különböző padjain.)

Ha a börzeadó semmit sem jövedelmezne is az államnak, azt elérnék vele, hogy e bűnbanda elköltöznék országunkból; annak ki ezt keresztülvinné, sokkal nagyobb volna érdeme, mint az összes eddigi pénzügyminiszter uraké és kik e díszes társadalmi osztályt nevelték az ország nyakára. (Úgy van! a bal és szélsőbal különböző padjain) Az összes mozgó tőke a börzén halmozódik össze, és miután a solid kereskedéstől az éltető erő, a befektetendő tőke elvonatik, ebből fejlődik ki ennek a pangása. Azelőtt oly években, mikor bő termés volt, mindenütt egy része a tőkének vette az olcsó búzát és eltette inséges évekre és így a búza ára nem tudott annyira hanyatlani, mint mostanában; ma ilyen ódivatú spekuláció nehézkesnek tekintetik, a tőke félhónapi forgatásra szokott, a börzén így a valósággal hasznos üzlet kiment a divatból és ezt ki szenvedni meg első sorban? a termelő. Összes gabnakereskedőink csak a pillanatnyi szükségletre vásárolnak és amellet főleg a „Differenzgeschäft”-et üzik, amelyre búzakészlet a legkritább esetben,

legfeljebb egymás ijesztésére szükséges. Minden iparosnak iparendélyre van szüksége, és tekintve szerény keresetét, igen tetemes összeget fizet ez engedélyért; miért mentek a börze iparlovagjai e két kötelezettségtől? Ha a társadalom létküzdelméhez egyoldalúlag belenyúl az állam, lenyűgözi és óriási terhek viselésére ítéli a társadalom hasznosabb részét; míg egy másik henyélő részt felszabadít minden teherviselés alól, avval csak egy szociális forradalmat idéz elő, mely hivatva lesz a jogegyenlőség ellen elkövetett e vétket az egész társadalom felforgatásával megbószúlni. (Helyeslés a bal és szélső bal különböző padjain.)

Ami a tőzsde-bélyegtörvény módosztatását illeti, ez némi tanulmányt igényelne, de ez nem oly sok időt venne igénybe, hogy e javaslat 2–3 hónap alatt benyújtható és letárgyalható ne volna és az ország jól felfogott érdeke sokkal sürgősebben követeli ezt, mint a főrendiháznak reformálását. (Úgy van! balfelől.) Itt két szempont volna irányadó: a bélyeg mérve az egyes üzleteknél és annak praktikus fizetési módja; erre persze annak prejudikálni, ki e törvényjavaslatot kidolgozza, nem is lehet hivatása e határozati javaslatnak. Csak azt akarnám megjegyezni, hogy a németországi 1881-iki új bélyegtörvény, az úgynevezett Zeit- vagy Differenz-Geschäfteket $\frac{1}{10}$ promille bélyeg alá vetette, míg minden más tőzsde-üzlet egy 10 Pfenniges bélyeggel rovatik meg. Ezen bélyeg azonban *céljának meg nem meg*, nemcsak, hogy a tőzsdeüzlet legnagyobb részét az *összeg* nagyságának minden tekintetbe vétele nélkül egyenlően rója meg; de egyszersmind nevetséges csekély bélyeggel rója meg a börze-játék legveszélyesebb részét; mi annak nem felel meg, hogy az az államnak gazdagon jövedelmezzen; nálunk ez tán még a beszédési és felügyelési költségeket sem fedezné, de egyszersmind a polgár kötelezettségét az állami szükséglet viselésében részt venni, a gazdag bankár és tőzsdelátogatóra ki nem terjesztené. És azért csak a procentuális börze-bélyeg felelne meg a célnak.

Támadna erre természetesen nagy láрма Izraelben és ezért lehetetlen is volna e dolgot internationalis téren elérni; hisz e tér egészen az arany Internationale hatalmában van, csak oly legyőzhetetlen volna az ott: mint a vörös Internationale. (Úgy van! balfelől.) Egy egyes államnak kell itt a kezdeményező szerepét átvállalni: a többi állam csakhamar követné az üdvös példát,

Tapasztalásból tudom, mi lesz e javaslatunk jelenlegi sorsa; a t. ház többi pártja azt mély hallgatása alá temeti, a t. előadó vagy pénzügyminiszter úr pedig rövid hallotti predikációt fog felette tartani. De ebből hiányozni fog az, aminek befoglalva kellene lennie minden keresztény hallottas predikációban: az ez esetben is elkerülhetetlen fel-támadásra való utalás! (Úgy van! balfelől.)

De bármit mondjanak, egyet mi antiszemita párt el fogunk érni és ez az lesz, hogy a választó nép, melyre önöknek most 3 évig nincs szükségük, majd elolvassa és meghallja indítványainkat és mint a fát gyümölcseről, a párt vezéreket és célját meg fogja indítványaiából Ítélni és fogja látni, hogy tudunk mi egyéb eszközt is a deficit fedezésére, mint folytonosan adósságot csinálni, mely eljárás szükségképen az adót folyton emeli, mitől ugyan az idén megkíméltek, de ami a következő években az önök politikája folytán el nem maradhat, és fogja látni azt is, hogy a zsidóságot, melyet egyenlő jogokban részesítették önök mivelünk,

egyenlő teherviselésben is akarjuk részesíteni. Ebbeli indítványaink a nép osztatlan elismerésével fognak találkozni: és nehéz lesz még a felpálinkázott párthívekkel is elhítenni a t. többségnek és a többi filoszemita uraknak, hogy a zsidók nyársbahúzása és fajgyűlölet terjesztése a mi célunk. Vagyok bátor saját és elvtársaim nevében egy határozati javaslatot benyújtani. Ajánlom annak elfogadását

„*Határozati javadat.*” Utasítatik a pénzügyminiszter úr, mikép a bélyeg és illetékszabályok hatályát a tőzsdék kötött ügyletekre is kiterjesztő törvényjavaslatot még az ülés tartama alatt nyújtsa be a háznak. Andreánszky Gábor báró, Dr. Rácz Géza, Ónody Géza, Zimándy Ignác, Dr. Komlóssy Ferencz. Dr. Nendtvich Károly, Szalay Károly, Szalay Imre, Gruber János, Istóczy Győző, Ráth Ferencz, Simonyi Iván, Vadnay Andor.

Az antiszemita pártkör napilapja.

Az országgyűlési antiszemita pártkör politikai napilapjának a f. é. február hó folytában leendő megindítására az előmunkálatok befejeztettek. Előre is annyit közölhetünk, hogy a lap kiadója *Ónody Géza.* orsz. képviselő, felelős szerkesztője pedig *Szalay Károly* orsz. képviselő fog lenni. Az új lapnak nem szándéka az eddigi fővárosi két antiszemita napilapnak konkurrencziát csinálni, hanem célja meg-, illetőleg visszahódítani az antiszemita hírlapirodalomnak azokat az elemeket, a melyek körülményeiknél vagy egyéb okoknál fogva se az egyiket se a másikat nem tartják, hanem tartanak valamely nyílt zsidóbarát vagy, a mi tán még rosszabb, néha-néha antiszemitáskodó zsidóbarát napilapot.

Rövid idő múlva tehát Magyarország fővárosában *három* politikai napilap fogja hirdetni elveinket, s ezzel ismét egy nagy lépés fog tétetni arra a célra nézve, hogy a magyar olvasó közönség köréből a zsidó és zsidóbarát hírlapok végkép kiszorittassanak.

Elvbarátainktól függ, hogy új pártlapunk az őt a magyar hírlapirodalomban megillető helyet mielőbb elfoglalhassa a közönség hazafias támogatása segélyével.

Azon nagyszámú elvbarátaim, a kik az újév alkalmából szívesek voltak rólam megemlékezve, szerencsekívánataikat levél stb. útján kifejezni, fogadják legmélyebb köszönetemet, viszont kívánván, hogy az ő lelkes, ügybuzgó törekvéseik mellett sikerüljön az új évben igaz ügyünket a végleges győzelemhez egy újabb nagy lépéssel közelebb vinni.

Istóczy Gy.

